

1. Kome je potrebna radna dozvola?

Svakom strancu*, koji **ne poseduje** dozvolu boravka sa dodatkom u kojem je navedeno da je izrazito dozvoljeno vršenje privredne delatnosti.

2. Ko može da dobije radnu dozvolu?

Svako ko između ostalog

- već godinu dana ima ograničenu dozvolu boravka (Aufenthaltsgestattung)
- već godinu dana ima trpljenje boravka (Duldung)
- tokom prošle godine je prvo imao ograničenu dozvolu boravka a zatim trpljenje boravka
- ima dozvolu boravka po čl. 25 st. 3 do 5 AufenthG (= Zakon o boravku) ili po čl. 23 a AufenthG.

3. Zašta je potrebna radna dozvola?

- za svaki nesamostalan rad u radnom odnosu
- za stručnu kvalifikaciju u preduzeću i praksu

4. Ko izdaje radnu dozvolu?

Stranac mora da **zatraži** radnu dozvolu u nadležnom

uredu za strance, koji može da ograniči trajanje, vrstu poslovne delatnosti i da **odredi ograničenje na jedno preduzeće**.

Ako postoje posebne okolnosti (upor. 6b, 7b), njih treba navesti prilikom podnošenja zahtjeva.

5. Šta ured za strance proverava?

Ako podnositelj zahteva ima **trpljenje boravka** ured za strance proverava

- da li stranac može da se **protera** zbog razloga za koje odgovara, n.p. ako mu se predbacuje da je naveo lažni identitet ili državljanstvo i
- da li je stranac doputovao kako bi ostvario pomoć po Zakonu o azilu

6. Sudeluje li Savezni zavod za zapošljavanje u odluci ureda za strance?

a) Pravilo: odobrenje je potrebno

Ured za strance prosleđuje zahtev Zavodu za zapošljavanje, u čijem se okrugu nalazi mesto zaposlenja za koje se traži dozvola. Zavod za zapošljavanje proverava zahtev i saopštava rezultat uredu za strance. Zatim ured za strance izdaje radnu dozvolu ili odluku kojom se zahtev odbija.

b) Izuzetak: odobrenje nije potrebno

Savezni zavod za zapošljavanje ne sudeluje u odluci ureda za strance kada

(1) se zahteva dozvola za rad za sledeće delatnosti:

- praksa u okviru školskog obrazovanja, studija ili EU-programa
- delatnost visoko kvalifikovanih osoba (naučnici itd.)
- delatnosti članova porodica poslodavca koji sa njim žive
- delatnosti koje prvenstveno služe vlastitom ozdravljenju, lečenju, ponovnom prilagođavanju ili obrazovanju (bolesnici, narkomani, zatvorenici itd.; ali ne traumatizovane izbeglice, upor. 7b).

(2) stranac poseduje dozvolu za boravak i doputovao je kao maloletnik u Nemačku. Zaposlenje u jednom radnom odnosu pretpostavlja dodatno diplomu o završetku školovanja ili sudelovanje u jednom projektu za pripremu kvalifikacije u Nemačkoj.

7. Šta proverava Savezni zavod za zapošljavanje?

Savezni zavod za zapošljavanje proverava u svim slučajevima dali postoje **razlozi za uskraćivanje dozvole** i ne izdaje saglasnost ako je radni odnos ostvaren na temelju nedozvoljenog posredovanja za rad ili vrbovanja.

Ukoliko ne postoji nijedan izuzetak od onih koji su navedeni pod 7b) (2), tačka 2 i 3, stranac ne sme da radi kao radnik na bazi iznajmljivanja.

a) Pravilo: provera prioriteta i provera radnih uslova

Savezni zavod za zapošljavanje proverava po pravilu sljedeće:

(1) provera prioriteta

(a) Zapošljavanje stranaca ne sme da prouzrokuje negativne posledice na tržištu rada. Ovo pojedinačni zavodi za zapošljavanje mogu da utvrde na temelju određenih kriterija za određena područja, np. na temelju broja nezaposlenih u odnosu na slobodna radna mjesta

I

(b) privilegovan posloprimaoc za konkretno radno mesto ne postoji: privilegovani su posebno Nemci, državljani EU država i stranci, koji mogu da se zaposle bez pravnih ograničenja.

Ovo se proverava na sljedeći način:

Poslodavac mora da dokaže svoja nastojanja da nađe privilegovanog posloprimaoca.

U tu svrhu može da podnese zahtjev za posredovanje kod nadležne agencije za zapošljavanje.

Zavod može za konkretno radno mjesto da predloži privilegovanog posloprimaoca. Poslodavac može da odbije ovaj predlog samo ako ima posebne, objektivne i činjenično opravdane razloge, koji su u njegovom individualnom poslovnom interesu, zašto bi radije zaposlio određenog stranca.

Ili

(c) Osim opisane provere pojedinačnog slučaja (upor. (a) i (b)) Savezni zavod za zapošljavanje može da utvrdi **pojedine grupe zanimanja i grane privrede** u kojima je zapošljavanje stranaca moguće **uopšteno bez provere pojedinačnih slučajeva**.

(2) Provera radnih uslova

Stranac **ne sme da se zaposli po nepovoljnijim radnim uslovima** od uporedivog nemačkog posloprimaoca. Pri tome se posebno proverava dali se poštuju zakonske odredbe (zakoni za zaštitu radnika itd.) i da li ponuđena plata odgovara tarifi, odnosno uobičajenoj lokalnoj plati.

b) Izuzetak:

(1) U sledećim slučajevima Savezni zavod za zapošljavanje ne mora da izvrši **proveru prioriteta**:

- regulacija posebnog slučaja:
Ovde su odlučujuće ukupne okolnosti pojedinačnog slučaja. Kod traumatizovanih osoba željeno zaposlenje mora da bude sastavni deo terapije. Poseban slučaj može da se prihvati i kao posledica posebnih porodičnih odnosa ili zbog umanjene radne sposobnosti.
- Nastavak radnog odnosa nakon godinu dana kod istog poslodavca.
- Kod žrtvi krivičnih dela, kojima je dozvola za boravak izdata po § 25 stav 4a Zakona o boravku.

(2) U slijedećim slučajevima Savezni zavod za zapošljavanje ne mora da izvrši **proveru prioriteta i proveru radnih uslova**: kada je od dotičnog zavoda za zapošljavanje izdato opšte odobrenje, odriče se na njihovo uključjenje.

- Stranac sada poseduje **trpljenje boravka** (Duldung) i boravi **već 4 godine** bez prekida u zemlji sa ograničenom dozvolom boravka (Aufenthaltsgestattung), trpljenjem boravka (Duldung) ili dozvolom boravka. Kada se zahteva dozvola zaposlenja za učenje zanata u preduzeću dovoljan je dosadašnji boravak od godinu dana.

- Stranac sada poseduje **dozvolu boravka** i

- * radio je dve godine posao u zemlji gde se morao da se prijavi za obavezno osiguranje
- * boravio već tri godine neprekidno u zemlji sa ograničenom dozvolom boravka, trpljenjem boravka ili dozvolom boravka.

8. Šta se može da se uradi kada ured za strance odbije zahtev?

Prvo može da se podnese žalba. Ako to ne uspe, moguće je da podnesete tužbu. Moguće je da se podnese tužba kod upravnog suda. U nekim Saveznim pokrajinama ne postoji postupak žalbe. Tamo može direktno da se podigne tužba. Ako se polazi od toga da će poslodavac ponuđeno radno mesto uskoro da ponudi drugoj osobi, uz tužbu može da se uloži zahtev za hitni postupak. O tom hitnom zahtevu upravni sud mora da odluči po kratkom postupku bez usmene rasprave. Pojednost o ovome (žalba ili tužba, rokovi) naći ćete u **Uputstvu o pravnom leku** koje je priložene odluci o odbijanju.

Uputstvo:

Po novoj pravnoj situaciji od 01.01.09 za strance koji poseduju trpljenje boravka postoji mogućnost da po određenim preduslovima dobiju dozvolu za boravak, Ako su između ostalog stekli kvalifikovanu diplomu o sticanju zanimanja ili univerzitetski diplomu i kada nakon završetka školovanja rade odgovarajuće njihovoj kvalifikaciji.

*iz razloga čitljivosti i jasnoće teksta ne navodimo ženski oblik.

Uputstvo:

Sadržaj ovog informacionog lista reflektuje pravna shvatanja autorke

Caritasverband für die Stadt und den Landkreis Osnabrück
Projekt Netzwerk Integration-NetwIn
Dr. Barbara Weiser
Johannisstr. 91
49074 Osnabrück

Izdaje
Caritasverband für die
Diözese Osnabrück e.V.
Knappsbrink 58
49080 Osnabrück

Netzwerk
Integration **NetwIn**

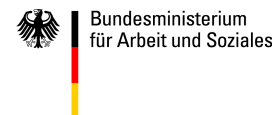

**PRAVNE INFORMACIJE O
PRISTUPU TRŽIŠTU RADA (I)***
**RECHTLICHE INFORMATIONEN ZUM
ARBEITSMARKZUGANG(I)***

**Kako mogu da dobijem
radnu dozvolu?**

Kratak prikaz preduslova i postupka

(Serbisch)

Podržavano sredstvima:
ESF-Savezni program za podržavanja osoba sa pravom ostanka i izbeglica sa pristupom tržištu rada.
Informacioni list je daljnji razvitak jednog EQUAL – Projekt SAGA sastavljenog proizvoda.